

JOURNAL OF ART AND DESIGN RESEARCHES
SANAT VE TASARIM
ARAŞTIRMALARI
DERGİSİ

Bohem Tarzı Giysi ve Takı Tasarımında Yenilikçi Yaklaşımlar

Innovative Approaches in Bohemian Style Clothing and Jewelry Design

Hüseyin ÖZDEMİR¹, Çiçek Nazmiye GÜMÜŞ²

Gönderim Tarihi: 12.09.2024

Araştırma Makalesi

Kabul Tarihi: 17.11.2024

Öz Abstract

Hızlı değişen sosyal yaşam ve globalleşmenin getirdiği kültürel etkileşim tasarım dünyasını da etkilemektedir. Özellikle tekstil ve moda tasarımı bu hızlı değişimden payını fazlasıyla almaktadır. Bu nedenle günümüz tekstil ve moda tasarımcıları daha fazla çeşit ve daha kreatif ürün tasarlama konusunda bir yarış içindedirler. Bu yarışa insanın giysisini tamamlayan ve bir bütünün parçası olan takı tasarımı da katılmaktadır. Hem giysi hem de takı tasarımında tasarımcıya esin kaynağı olan birçok etken vardır. Bu esin kaynakları çoğu zaman doğa, bazen de bir kültürün parçası olabilir. Tasarımcı anın ilhamını tasarımlarına aktarırken aslında geçmişin çok uzun yolculuğunun da birikimini kullanır. Bu yolculukta toplumlari etkileyen bazı akımlar, festivaller tasarımcıya ilham verebilir. Bu çalışma yaşantımızı etkileyen akımlardan birisi olan bohem yaşam tarzı ve bu yaşam tarzının giyim ve takı dünyasındaki yansımalarını kapsamaktadır. Çalışmadaki tasarımlara ilham kaynağı bohem yaşam tarzı olmuştur. Çalışmada bohem tarzını yansıtan kıyafet ve takılar tasarlanarak, takıların kıyafet üzerinde sanal olarak nasıl görüldüğüne bakılmıştır. Tasarımlarda kullanılan renkler, kıyafetler ve takılar bohem yaşam tarzına göre seçilmiştir. Bohem tarzı yaşama uygun 4 tane kıyafet ve bu kıyafetlere uygun 4 tane takı tasarımı yapılmıştır. Çalışmada, Bohem tarzındaki rahat ve özgür yaşamın tüm özellikleri ve insanların farklı ortamlarda kullanabileceği alternatif ürünler tasarlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Bohem yaşam, Kıyafet tasarımı, Takı tasarımı, Bohem renkleri, Görsel uyarlama.

Rapidly changing social life and the cultural interaction brought about by globalization also affect the world of design. Especially textile and fashion design takes its share from this rapid change. For this reason, today's textile and fashion designers are in a race to design more varieties and more creative products. Jewelry design, which complements people's clothing and is part of a whole, also participates in this race. There are many factors that inspire the designer in both clothing and jewelry design. These sources of inspiration can often be nature and sometimes a part of a culture. While the designer transfers the inspiration of the moment to his designs, he actually uses the accumulation of the long journey of the past. In this journey, some movements and festivals that affect societies can inspire the designer. This study covers the bohemian lifestyle, which is one of the movements that affect our lives, and the reflections of this lifestyle in the world of clothing and jewelry. The bohemian lifestyle was the inspiration for the designs in the study. In the study, clothes and jewelry reflecting the bohemian style were designed and how the jewelry looks virtually on the clothes was examined. The colors, clothes and jewelry used in the designs were chosen according to the bohemian lifestyle. Four outfits suitable for bohemian style life and four jewelry designs suitable for these outfits were made. In the study, all the features of the comfortable and free life in the Bohemian style and alternative products that people can use in different environments were designed.

Keywords: Bohemian life, Clothing design, Jewelry design, Bohemian colors, Visual adaptation.

¹ Sorumlu Yazar: Dr.Öğr.Üyesi, Hüseyin Özdemir, Gaziantep Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, hozdemir@gantep.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-0783-0563.

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Çiçek Nazmiye Gümüş, Gaziantep Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, cicek.gumus27@gmail.com, ORCID ID: 0009-0000-1297-6228.

Giriş

Giyimin ilk ortaya çıkışı çevreden gelebilecek zararlardan korunmak amaçlı örtünmek olsa da zaman içerisinde gelişerek moda haline gelmiştir. Aslında uzun zamandan beri sanat ve moda yakınlaşması da bu dönüşümün evrelerinden birisi olmuştur. Moda başta giyim tarzı olmak üzere hayatın her alanına nüfus etmiş durumdadır. Mobilyadan, takıya, araba, yaşam tarzına kadar birçok şey moda dâhil edilmektedir. Özellikle giyim sektöründeki yenilikler durmaksızın ilerlemekte olup artan çeşitlilik kendi içerisinde gruplara ayrılarak Gotik, feminen, maskülen, Bohem gibi farklı giyim tarzları ortaya çıkarmıştır. Bu tarzların arasından özgür ruhlu insanlar tarafından tercih edilen bohem tarzı son zamanlarda oldukça popüler hale gelmiştir. Bohem kültürü Bohemya'da yaşayan çingeneler tarafından Fransız Devrimi'nin ardından ortaya çıkmıştır. Çingene kelimesi, ana akım toplum normlarına karşı duran, göçebe yaşam süren ve toplumda yaygın olarak kabul görmeyen bireyleri ifade etmektedir (Kotb, 2015: 223). Çingeneler, sık sık seyahat etmeleri nedeniyle buldukları yerlerin kültürünü benimsemiş ve bu yaşam biçimleri zamanla giyim tarzlarına ve takı tasarımlarına yansımıştır (Wilson, 1998: 225; Wilson, 1999). Örneğin, Bohem tarzı takılar, oldukça sık tercih edilen aksesuarlardır ve bu takılarda bohem yaşam tarzının tüm karakteristik özelliklerini gözlemlemek mümkündür (Görsel 1).

a)

b)

c)

Görsel 1. Bohem Tarzı Giyim ve Takılar; a)Takılar, b)Kıyafetler, c)Tarz.

Bohem tarzının moda alanındaki yansımalarına bakıldığında, özgürce giyim tercihlerini ifade eden bireyler arasında ortaya çıkan bir stil olduğu görülür. Bohem tarzı giyimde genellikle açık renkli, dökümlü ve rahat kıyafetler tercih edilir. Kadınlarda uzun etekler, bol bluzlar, dantel detaylar ve renkli desenler popülerdir. Erkek giyiminde ise genellikle özensiz pantolonlar, yelekler, özensiz gömlekler ve şapkalar kullanılır. Bohem tarzı, doğal ve organik malzemelerin kullanıldığı, etnik ve el yapımı detayların ön plana çıktığı bir tarz olarak da düşünülebilir (Ma, 2019: 276; Dalton, 2024: 7) (Görsel 2).

Görsel 2. Bohem Tarzı Kadın ve Erkek Giyim Örnekleri.

Bohem giyim tarzı birçok ünlü tarafından tercih edilmektedir. Örneğin, Amerikalı oyuncu ve şarkıcı Vanessa Hudgens, bohem giyim tarzını sıkça sergileyen bir isimdir. Özellikle festival tarzında tercih ettiği desenli elbiseler, şapkalar, püsküller ve etnik aksesuarlar onun stiline bir parçasıdır (Görsel 3).

a)

b)

Görsel 3. Bohem Tarzı Moda Örneği, Vanessa Hudgens; a)Günlük Kıyafet, b)Tatil Kıyafeti.

Bu tarzı sık kullanan diğer bir ünlü ise İngiliz model Kate Moss'dur (Görsel 4). Özellikle 1990'ların grunge etkilerini bohem tarzıyla birleştirerek kendine özgü bir stil yaratmıştır. 1990'lı yıllarda dönemin ünlü süper modelleri Cindy Crawford, Lisa Snowdon, Claudia Schiffer ve Naomi Campbell gibi birçok ünlüde de bohem tarzı giyimi görmek mümkündür. Dünyanın en büyük film yıldızlarından biri olan aktör Johnny Depp, bohem giyim tarzıyla tanınan bir

isimdir. Özensiz kıyafetler, şapkalar, atkılar ve etnik detaylar genellikle onun tarzının bir parçasıdır (Görsel 4).

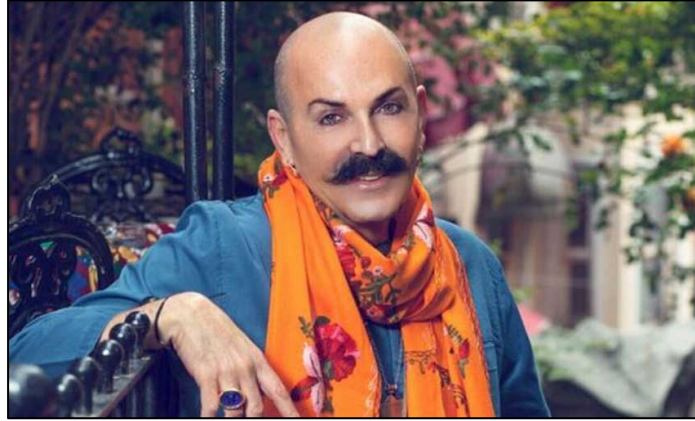

a)

b)

Görsel 4. Dünya'da Bohem Tarzı Giyinen Ünlüler; a)Kate Moss, b)Johnny Depp.

Bohem tarzı giyimde Türk modacılar da vardır. Örneğin, Cemil İpekçi kendi tarzını yaratan önemli bir isimdir. Cemil İpekçi'nin tarzı daha çok lüks, gösterişli ve özgün tasarımlardan oluşur. Cemil İpekçi'nin bohem giyim tarzı, gösterişli aksesuarlarla da tamamlanır. Büyük ve dikkat çekici takılar, şapkalar, şallar ve kemerler gibi detaylar, tasarımlarına karakteristik bir bohem havası katmaktadır (Görsel 5).

Görsel 5. Türkiye'de Bohem Tarzı Giyinen Ünlüler; Cemil İpekçi.

Moda ve giyim birçok insan için yaratıcı bir ifade biçimidir. Bir moda tasarımcısı tasarımlarında geleneksel bir kumaşı (Özdemir ve Gülyüz, 2023: 137), yıllardan beri süregelen bir karnavalı (Özdemir ve Sayar, 2023: 159), kültürel motifleri (Özdemir ve Aykanat, 2021: 1952) ya da felsefik bir yaşam biçimini kullanabilir (Özdemir ve Köse, 2023: 183). Aslında tasarımcının yaşadığı bölge, o bölgedeki kültürler de tasarımlarını etkiler. Çünkü her bölgenin dinamikleri farklıdır (Sethi & Dave, 2022: 1; Booth, 2021: 9). Tüm bunlarda yaşanmışlıklar da ilham kaynağı olabilir. Aynı ilham kaynağı takı tasarımcısı için de geçerlidir. Takı tasarımcısı da estetik, giyimle

uyum, doğal taşlardaki fayda ve değer gibi birçok özelliğten etkilenir. Tasarımcı takılarda da tüm bu ilham kaynaklarını kendi yaratıcılığı ile destekleyip farklı stilleri ve tercihleri yansıtmaya imkânı sunar. Bir takı ile kombine edilmiş bir kıyafet kişiye özgün bir tarz da kazandırabilir (Au & Au, 2018: 1; İnce, 2018: 57; İşgören vd., 2018: 48). Bu nedenle takılar herhangi bir kıyafeti daha şık hale getirme gücüne sahiptir. Örneğin küpe, kolye, bilezik ve yüzük gibi farklı takı türleri kıyafete farklı bir anlam ve albeni sağlayabilir (Görsel 6).

Görsel 6. Takı Tasarımı Örnekleri; a) Ametist Taşlı Kolye, b) Renkli Boncuk Kolye.

İnsanların takılarda bulduğu bu anlamlar tarihte sıklıkla karşılaşılan takı tasarımlarında da görülmektedir. Takı tasarımlarındaki bu anlamlar Görsel 7’de verilen küpe gibi bağdaş kurmuş oturan Hindu tanrısı Vishnu tasviri için kullanılabildiği gibi bazen de Bohem yaşam tarzında içsel huzur ve doğallığın verdiği enerji için kullanılmıştır (Ghaniema & Abdel-Moati, 2023: 427).

Görsel 7. Nagalı Garuda'ya Binen Dört Kollu Vişnu Küpe.

Takılar, insanların her dönem farklı amaçlar için kullandığı aksesuarlardır. Örneğin Orta Çağ Avrupa'sında, kilisenin ileri gelenleri ve soylular altın, gümüş ve mücevherlerle süslü takılar takarlardı. Rönesans döneminde, takılar daha karmaşık ve sanatsal hale geldi (Görsel 8). İlerleyen dönemlerde takı üretimi makineleşti ve üretim arttı. Böylece takılar daha kolay erişilebilir hale geldi. Günümüzde takılar, farklı tarzda ve farklı malzemelerden üretilmektedir. Takıların üretiminde değerli metaller, değerli taşlar, cam, plastik, deri ve ahşap gibi çeşitli

malzemeler kullanılmaktadır. Takıların kullanımındaki amaç ise; moda, kişisel tarz, anı taşıma ve duygusal değerler olabilir. Örneğin, takı tasarımındaki kişisel tarz Bohem yaşam felsefesinin ana ögesini oluşturmaktadır. Çünkü takı Bohem tarzı giyim bir parçası değildir. Bu tarzın tam da merkezinde bulunmaktadır. Özellikle doğal taşlar ve bu taşların verdiği iç huzur bohem akımında oldukça önemlidir. Bohem yaşam tarzı farklı kıtalarda farklı takı ve giyim tasarımlarıyla devam etmektedir. Bu tarzı Asya kıtasında farklı, Afrika kıtasında farklı çizgiler taşımaktadır. Bu tarzın en modern örneklerine Amerika ve Avrupa'da rastlanmaktadır (Korpela, 2020: 3352; Nicholson, 2003; Currid, 2009). Dünyanın tüm bölgelerini bu kadar geniş yelpazede etkileyen bohem kültürü günümüzde endüstrileşen bir akım haline de gelmiştir. Bu akım giyimden, takıya birçok açıdan tartışılmaktadır (Cottom, 2013; Lelesiz ve Küçüksönmez, 2023: 237).

a)

b)

Görsel 8. Antik Dönem Bohem Tarzı Benzeri Takılar; a)Antik Küpe, b)Antik Kolye.

Bu akım için tasarlanan takılarda hammadde olarak en çok doğal taşlar kullanılmaktadır. Parlak görünümü ve birbirinden farklı desenleriyle takı alanında oldukça aktif şekilde kullanılan bu taşların bir takım mistik özellikler taşıdığı, bunun da insana huzur verdiği düşünülmektedir. (Güney, 2022; Hatipoğlu, 2015: 1). Canlı renkleri ve benzersiz desenleriyle takı sektöründe kullanımı günden güne artan bu doğal taşların, şifa, nazar, kötülüklerden korunma, bereket verme gibi farklı özellikleri de insanın ilgisini çekmektedir (Görsel 9).

a)

b)

c)

Görsel 9. Takı Tasarımında Kullanılan Doğal Taşlar; a)Hammadde, b)Kolye, c)Dekorasyon.

Bu çalışmada, bohem yaşam biçiminin özelliklerini taşıyan hem giyim hem de takı tasarımları yapılmıştır. Tasarımlara, ilham alınan hikâyeler ya da objelere ait isimler verilmiştir. Dört farklı takı tasarımı ve bu tasarımlarla uyumlu dört kıyafet tasarımı hazırlanmıştır. Bu tasarımlar, sahip oldukları farklı özellikler sayesinde çeşitli ortamlarda kullanılmak üzere tasarlanmış olup, bireylere alternatif bohem ürün seçenekleri sunmaktadır.

Yöntem

Bohem yaşam tarzının özelliklerine göre öncelikle moodboard çalışması hazırlanmıştır. Tasarımlarda ağırlıklı olarak kullanılacak renkler ve esin kaynağı objeler görsel 10'da verilmiştir. Esin kaynağı olan objelerin renklerinden tasarım özelliklerine kadar tüm çizgiler bohem yaşam tarzını yansıtmaktadır. Ayrıca tasarımlara esin kaynağına uygun olacak isimler verilmiş ve tasarımın hikâyesi de oluşturulmuştur. Tüm tasarımlarda bohem yaşamın rahatlığı ve huzuru verilmeye çalışılmıştır. Çalışma; Renklerin Dansı, Zen Bahçesi, Ubuntu Işığı ve Karnaval Ateşi olmak üzere dört adet takı ve dört tane de giysiden oluşmaktadır. Takıların ve giysilerin uyumu ve ortaya çıkan bütünsel teklığe dikkat edilmiştir. Çalışmanın renkleri, giysilerde kullanılan desenler ve giysilerin kesimi bohem yaşam tarzına göre yapılmıştır.

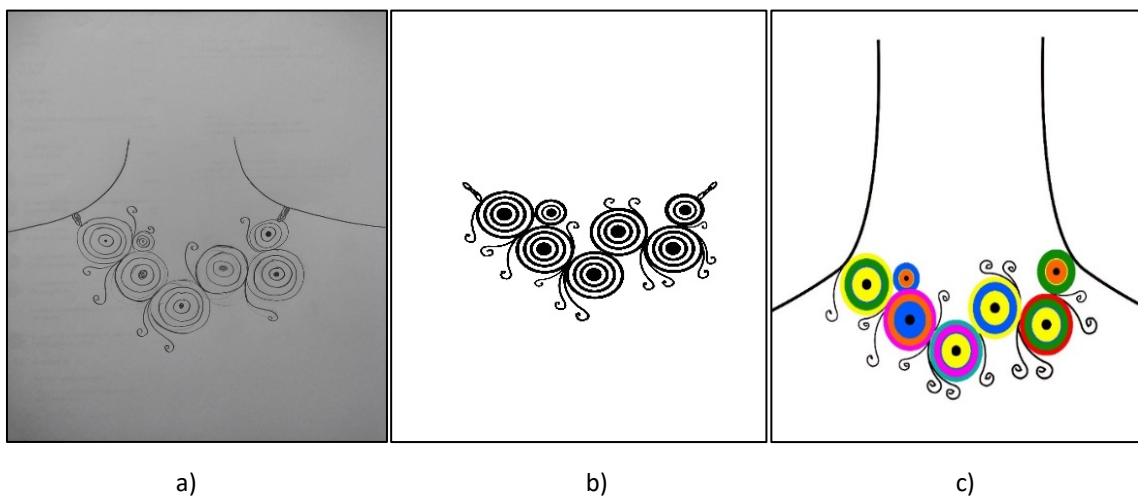
Görsel 10. Çalışmaya Ait Moodboard.

Renklerin Dansı İsimli Tasarım

Renklerin dansı isimli tasarımda bohem yaşam tarzının çıkışına öncülük eden çingene kültürü esin kaynağı olmuştur. Göçebe yaşam biçimiyle dünyanın her yerinde var olan çingeneler kendilerine ait bir yaşam tarzı benimsemişlerdir. Çingenelerin bu yaşam felsefesinde yer alan yerleşik düzene sığmayan özgür hareket edebilme düşüncesi birçok açıdan tasarımcılara ilham

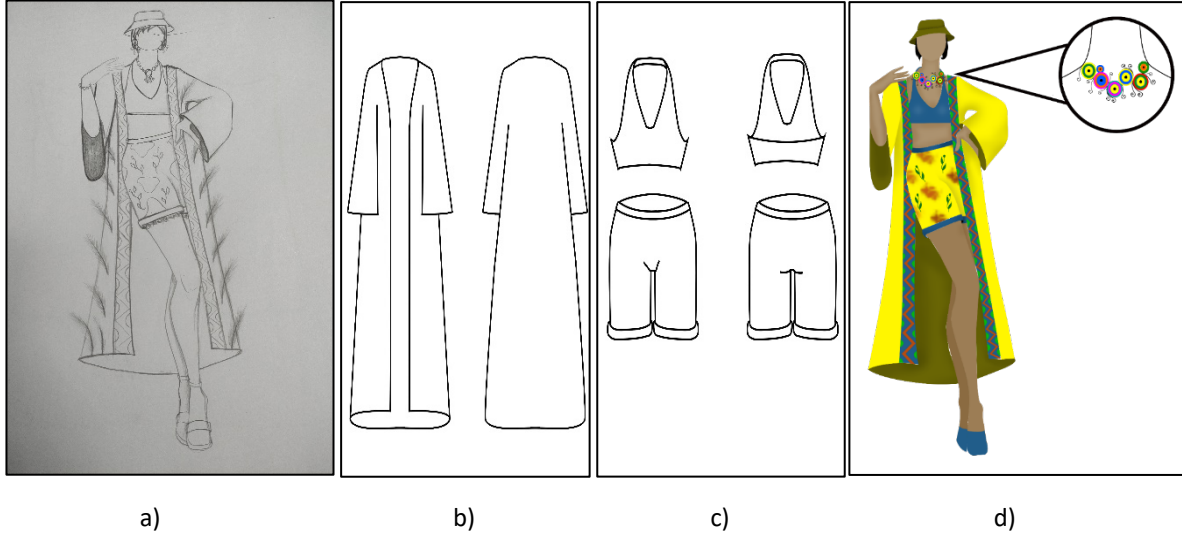
vermiştir. Çünkü çingenelerin renkli dünyası oldukça farklı tasarımlara kapı aralamaktadır. Renklerin Dansı isimli tasarımda çingenelerin yaşam biçiminden etkilenecek bir kolye tasarlanmıştır. Tasarlanan kolye için farklı boyut ve renklerde yedi adet daire kullanılmıştır. Dairelerin arasından çıkan kıvrımlı çizgiler estetik bütünlük sağlamak amacıyla tasarıma eklenmiştir. Tasarımın teknik üretimi planlaması da yapılmıştır. İç içe geçirilen farklı boyutlardaki renkli daireler karmaşık şekilde yerleştirilerek dikdörtgen şeklindeki küçük metal aparatlarla arka kısmından lehim yardımıyla birbirine sabitlenip, dairelerin birleşme noktalarından çıkan metal teller dairenin formuna uygun şekilde uzatılarak ucu salyangoz formuyla sonlandırılabilir. Ayrıca kolyenin kapama kısmına gelen metal zincirlerden birbirine papağan klips takılarak kilitlemesi mümkündür (Görsel 11) .

Çingene kültürü, tarih boyunca dansları, müzikleri ve rengârenk giysileri ile tanınır. Bu elbise, onların coşkulu ve neşeli ruhunu yansıtmaktadır. Üç parçadan oluşan bu tasarımda, her bir parça hem çingenelerin yaşam biçimine hem de bohem yaşam tarzına ait detayları kapsamaktadır. Mavi büstiyer, ferahlığı ve sadeliği temsil ederken, alt parçadaki sarı zemin üzerindeki desenler, çingene kültürünün canlılığını ve hareketliliğini simgelemektedir. Sarı rengin sıcaklığı ve enerjisi, dans eden çingene kadınlarının neşesini ve yaşam sevincini anlatmaktadır. Uzun sarı kimono, hem koruyucu hem de gösterişli bir parça olarak tasarımın en dikkat çekici unsuru olup yine bohem tarzının rahatlığını da vermektedir. Hırkanın kenarlarındaki renkli yarım daire ve üçgen motifler, geleneksel çingene el işçiliğini ve onların zengin kültürel mirasını temsil etmektedir. Bu motifler, doğadan ilham alınarak yaratılmış ve doğanın renk paletini taşımaktadır. Bu tasarımda çingene kültürünün enerjik ve özgür ruhunu modern yaşamın moda dünyası ile birleştirerek, kullanıcıya hem estetik hem de mana dolu bir deneyim sunmak amaçlanmıştır. Renklerin dansı olarak adlandırılan bu elbise, her adımda hareketi ve neşeyi çağrıştırdığı için giyen kişiye özgün bir stil kazandırmaktadır. Tasarımda kolye ile giysinin bütünsel ve anlamsal bütünlüğüne dikkat edilmiş ve tasarımın görsel uyarması yapılmıştır (Görsel 12) .

Görsel 11. Renklerin Dansı İsimli Kolye Tasarımı; a)Eskiz çizim, b)Teknik çizim, c)Renklendirilmiş çizim.

Görsel 12. Renklerin Dansı İsimli Elbise Tasarımı; a)Eskiz çizim, b)Pelerin teknik çizim, c)Şort teknik çizim, d)Elbisenin renklendirilmiş çizimi ve kolyenin tasarımındaki görünümü.

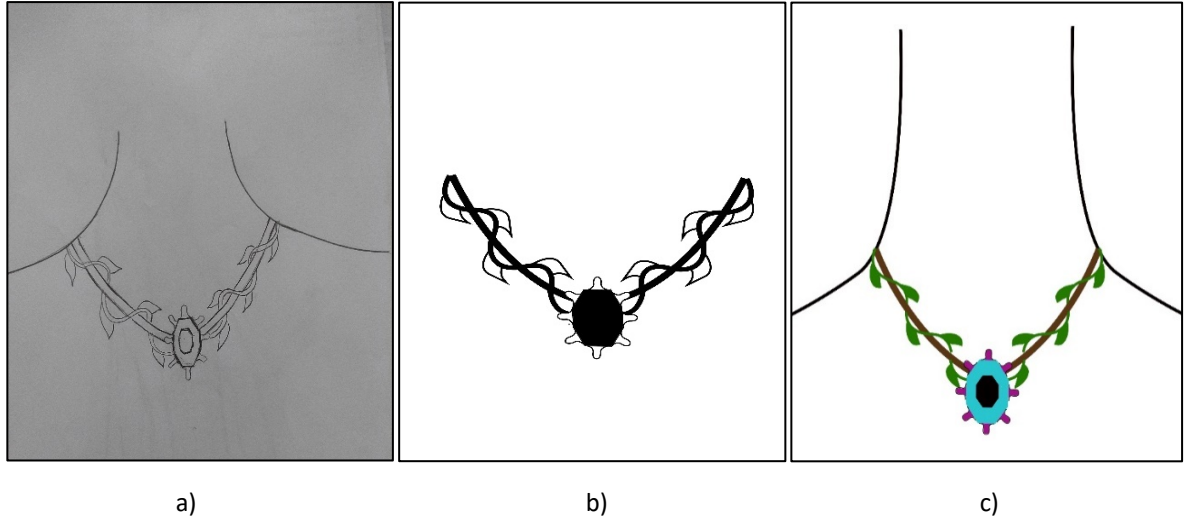
Zen Bahçesi İsimli Tasarım

Bohem yaşam tarzında doğa ve doğal yaşam öne çıkan özelliklerdir. Bu tasarımda bu özelliklerden ilham alarak kolye ve giysi tasarlanmıştır. Kolyede toprağın bereketini temsil eden ketenden yapılmış kalın kahverengi bir ip kullanılması planlanmaktadır. Bu ipin etrafı yeşil yapraklarla donatılmış daha ince bir ip ile sarılmış ve uç kısmına da sekizgen biçimde turkuaz bir doğal taş konmuştur. Bu taşın ortasında da siyah opal taşının eklenmesiyle bohem kültürünün doğadaki yansıması tamamlanmıştır. Opal taşının içsel yolculuk, duygusal denge ve huzur veren özellikleri nedeniyle bu tasarıma farklı bir özgünlük kazandırmaktadır. Zen bahçesi adlı bu tasarımda, Japon bahçelerinin dinginliğinden ve zen felsefesinin sadeliğinden ilham alınmıştır. Tasarımda kullanılan renklerle içsel barışın sağlanması ve doğanın huzurunun yakalanması amaçlanmıştır.

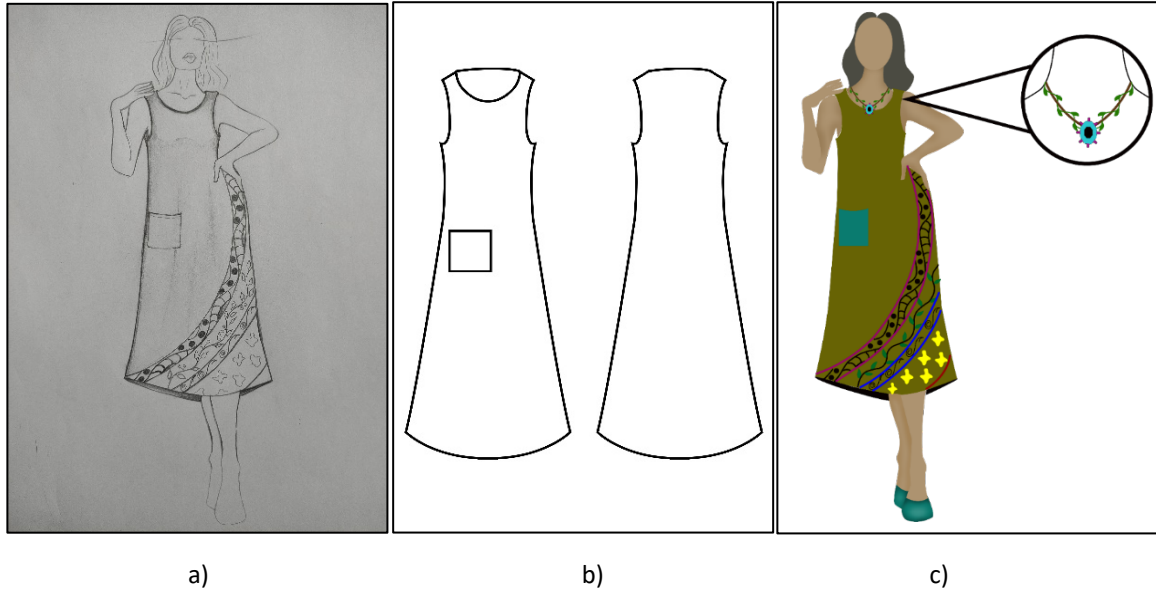
Kolyenin tasarımının teknik olarak yapılışında ise ana parçanın kahverengi keten iplik etrafına sarılarak sabitlenmesi planlanmıştır. Yeşil renkli parça ince metal telin etrafının yeşil sentetik kumaşla kaplanmasından oluşmaktadır. Yeşil dal formuna getirilen parçanın üzerinde yer alan yaprak ise sert polyester kumaşın yaprak formunda kesilerek sıcak silikon yardımıyla sabitlenmesi planlanmıştır. Yeşil dal formundaki ince parça kahverengi ipin etrafındaki her sarılma noktasında sabitlenmiştir. Orta kısımda yer alan ana parça sekizgen biçiminde mavi turkuaz taşı içerisinde yerleştirilmiş olduğu fuşya renkli plastik aparata yerleştirilmiştir. Ana parça arkasında yer alan yuvanın sırtına içinden ip geçirilerek çember aparat yardımıyla bağlantı sağlanmıştır. Kolyenin kapaması için ise sıkma düğüm kapama aparatı ile keten iplik uçlarından sıkıştırılarak papağan klips kullanılmıştır (Görsel 13).

Giyside hammadde olarak keten kullanılmıştır. Çünkü keten doğal bir kumaş türü olup zen felsefesinin minimalizmine ilham veren bir lifdir. Bu lif aynı zamanda serin tutma özelliğinden dolayı yazlık giysilerde tercih edilmektedir. Ketenin diğer bir özelliği de elastikiyetinin düşük olmasından dolayı ütü tutma yeteneğinin iyi olmamasıdır. Bu durum, keten kıyafetlerde özensiz bir görünüm oluşturur ki bu da bohem giyim tarzına oldukça uygundur. Elbisenin

tasarımındaki geniş kesim olması rahatlığı ve hareket özgürlüğünü sağlamaktadır. Yuvarlak yakası ve rahat kesimiyle bu elbise, sahilde yürüyüş yaparken hissedilen özgürlüğü ve hafifliği yansıtmaktadır. Yeşil ve mavi renkler tropikal ormanların ve okyanusun huzur veren renk paletini içermektedir. Sağ kalça hizasındaki cep, pratikliği ve tropikal adaların doğallığını temsil etmektedir. Ayrıca bu tasarımda tropikal adaların serin esintisini ve doğanın kucaklayıcı huzurunu moda ile birleştirmek amaçlanmıştır. Tasarımın sol kalça kısmından etek ucunun bütününe doğru oval biçimde inen etnik desenlerle de bohem tarzı bir giysi oluşturulmuştur. Desen pembe, siyah, sarı, yeşil ve mavi renklerden ve oval çizgilerden oluşmaktadır (Görsel 14).

Görsel 13. Zen Bahçesi İsimli Kolye Tasarımı a)Eskiz çizim, b)Teknik çizim, c)Renklendirilmiş çizim.

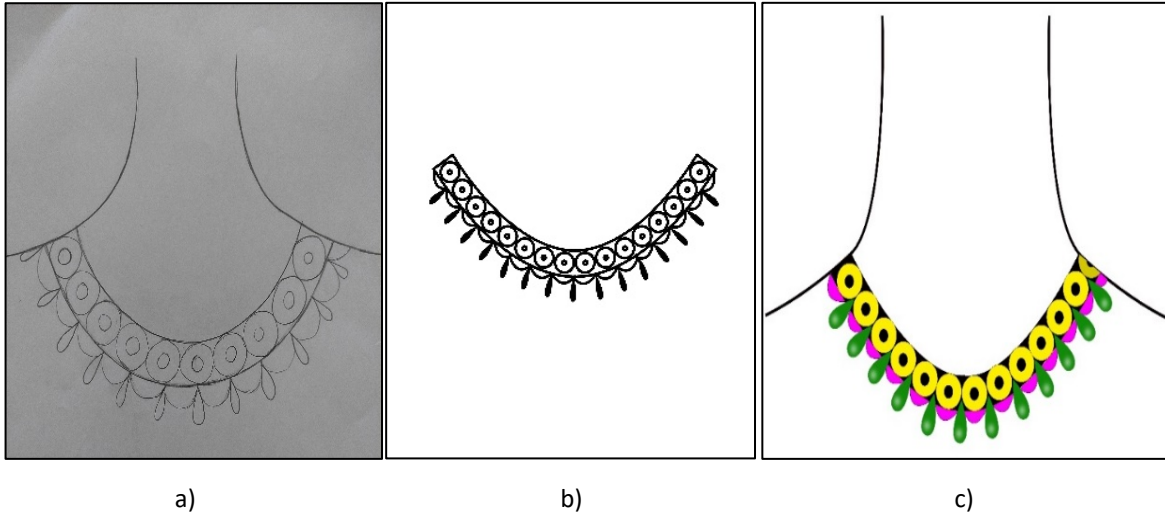
Görsel 14. Zen Bahçesi İsimli Elbise Tasarımı a)Eskiz çizim, b)Teknik çizim, c)Elbisenin renklendirilmiş çizimi ve kolyenin tasarımındaki görünümü.

Ubuntu Işığı İsimli Tasarım

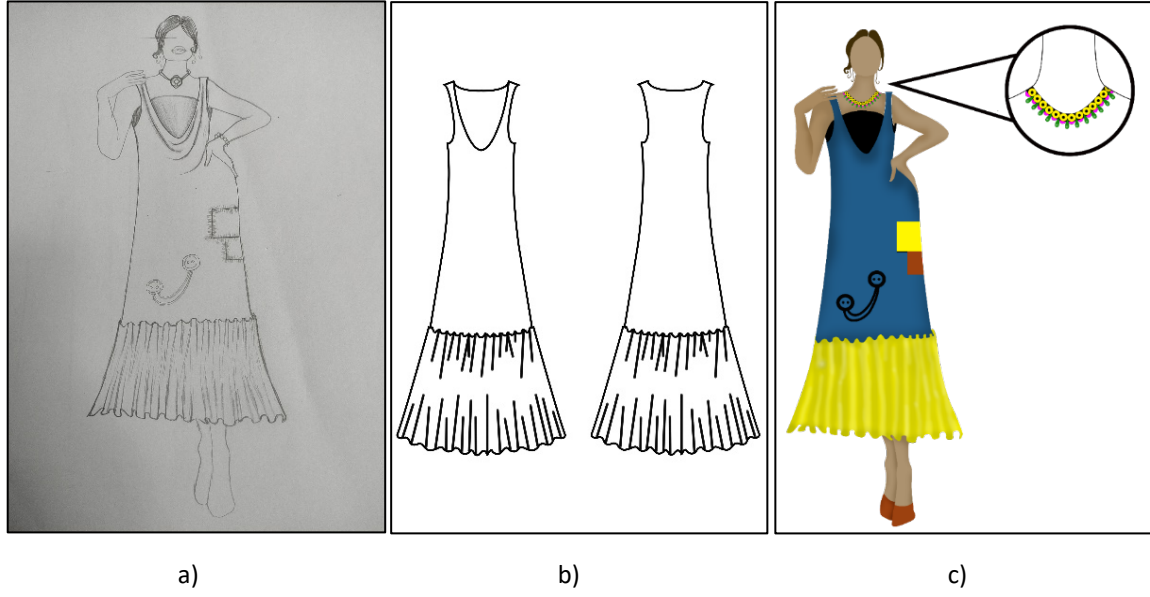
Ubuntu ışığı adını verdiğimiz bu tasarımdaki kolye ay çiçeğinin biçim ve renginden esinlenilerek sarı dairelerin ortasına siyah minik dairelerin yan yana dizilmesinden oluşmaktadır. Her bir

daire arasına suyun saflığını andıran su damlası şeklinde yeşil akik taşlar parlak görünümüyle heyecan verici etki yaratmak için kullanılmıştır. Yeşil akiklerin arasında yer alan pembe oval şekiller kolyeye masum, sevimli ve mütevazı bir hava katmaktadır. Ubuntu ışığı, Afrika dillerinde insanlık anlamına gelmektedir. Afrika toplumlarının çok renkli insan yapısı bu tasarımda ön plana çıkmaktadır. Tasarımın ilham kaynağı Afrika'nın canlı ve zengin kültürüdür. Tasarımda ağırlıklı olarak sarı renk kullanılmıştır. Sarı renk, Afrika'da genellikle neşeyi, zenginliği ve bereketi temsil eder. Takının teknik oluşumu, polipropilenden yapılan kare biçimindeki parçanın yüzeyine sıcak silikonla sabitlenen çember şeklinde sarı akrilik parça yerleştirilmiştir. Yine yarım hilal şeklindeki pembe parça silikon yardımıyla kare parçanın alt uç kısmına tutturulmuştur. Bir bütün haline gelen bu üç parçalar arka yüzeyden dikdörtgen şeklindeki ince metalle birbirine lehimlenerek birleştirilmiştir. Birleşen parçaların arasına su damlası formundaki mavi akikler silikon yardımıyla sabitlenmiştir (Görsel 15).

Ubuntu ışığı isimli tasarımın elbise tarafında ise yine Afrika yaşam biçimi kullanılmıştır. Elbisede diz bölgesinden başlayan ve aşağı doğru inen sarı büzgülü bir kısım dikkat çekmektedir. Bu kısım Afrika'nın güneşli günlerini ve enerjik yaşam tarzını simgelemektedir. Üst parçadaki mavi zemin üzerine yerleştirilen renkli yamalar Afrika kabilelerinin el işçiliğini ve geleneksel kıyafetlerindeki desenleri yansıtmaktadır. Yine elbisenin eteğinde kullanılan oval şekilli iplikler Afrika'nın farklı kabilelerinin dokuma sanatındaki detaycılığı ve yaratıcı yaklaşımlarını temsil etmektedir. Bütünsel bir bakış açısıyla bu tasarım Afrika'nın renkli ve dinamik kültürünü modern moda ile buluşturmaktadır. Bu tasarımda elbise ile kolyenin hem renk hem de bohem yaşam tarzının çizgileriyle, Afrika yaşam kültürünün benzerliklerine dikkat çekilmek istenmiştir (Görsel 16).

Görsel 15. Ubuntu Işığı İsimli Kolye Tasarımı a)Eskiz çizim, b)Teknik çizim, c)Renklendirilmiş çizim.

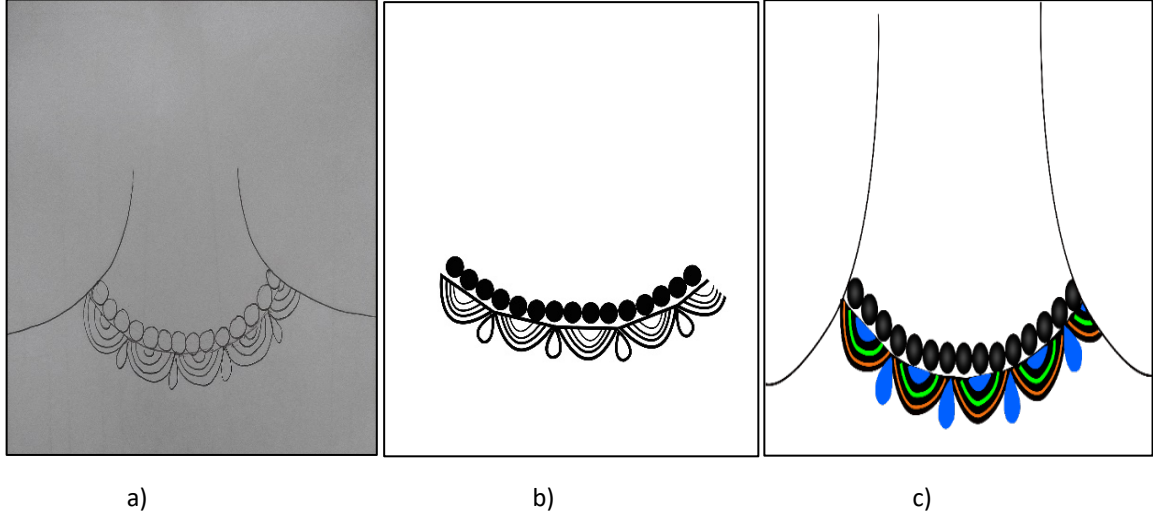

Görsel 16. Ubuntu Işığı İsimli Elbise Tasarımı a)Eskiz çizim, b)Teknik çizim, c)Elbisenin renklendirilmiş çizimi ve kolyenin tasarımındaki görünümü.

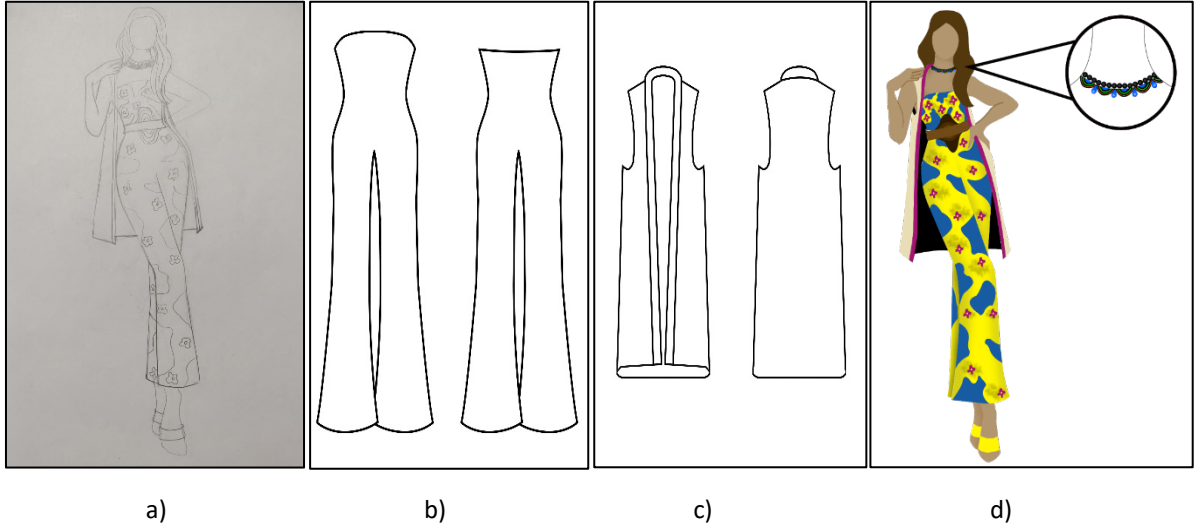
Karnaval Ateşi İsimli Tasarım

Bohem yaşam tarzını benimseyen insanların giyim tarzları genellikle karnavallarda giyilen kıyafetlerden ve takılardan oluşmaktadır. Karnavalların sıra dışı ve rahat giyim şekli bu tasarımın hem bu isme hem de tasarıma ilham kaynağı olmuştur. Takı siyah inci, mavi akik taşı ve iğne oyası tekniğiyle örülmüş üç parçadan oluşmaktadır. İç içe geçmiş renkli yarım dairelerden oluşan örgü kısım takıya sağladığı renk harmonisiyle bohem tarzı yaşamı yansıtmaktadır. Dairelerin aralarında su damlası şeklinde yer alan mavi akik taşı canlı rengiyle tasarıma estetik ve hareket katmıştır. Siyah incilerin kullanım amacı ise tasarımın asaletini arttırmaktır. Misina ipini siyah inciler sıralı halde geçirilmiştir. Sert sentetik kumaş yüzeyinde renkli iç içe geçmiş halkalar yer almaktadır. Yan yana yerleştirilen yarım dairelerin birleşme noktalarına su damlası şeklindeki turkuaz taşları yerleştirilmiştir. Kolyenin kapanması için misinanın uçlarına takılan sıkma düğüm kapama aparatı ile papağan klips yardımıyla kilit sistemi oluşturmaktadır (Görsel 17).

Elbise tasarımı Latin Amerika'nın renkli ve coşkulu kültüründen ilham alınmıştır. Özellikle Brezilya'nın canlı karnavalları dans, müzik ve rengarenk kostümlerle doludur. Elbisede bu enerjik atmosferin izleri görülmektedir. Elbisenin üst kısmındaki sarı zemin üzerinde geniş aralıklarla mor çiçek desenleri Brezilya'nın sıcak ve güneşli havasını simgelerken, mavi renkle kırılan keskin sarılık gece festivallerinin büyümlü atmosferini yansıtmaktadır. Yelekte zarafeti ve samimiyeti temsilen krem renk tercih edilirken, pervaz kısımlarında kullanılan pembe renkle tasarıma canlılık katmak amaçlanmıştır. Kemer ön orta kısmında dairesel halkaların kahverenginin tonları ile doğallığa bir geçiş sağlanmaktadır. Bu tasarım Latin Amerika'nın enerjik ve coşkulu ruhunu, günlük hayata taşıyan çizgiler taşımaktadır (Görsel 18).

Görsel 17. Karnaval Ateşi İsimli Kolye Tasarımı a)Eskiz çizim, b)Teknik çizim, c)Renklendirilmiş çizim.

Görsel 18. Karnaval Ateşi İsimli Elbise Tasarımı a)Eskiz çizim, b)Pantolon teknik çizim, c)Yelek teknik çizim, d)Elbisenin renklendirilmiş çizimi ve kolyenin tasarımındaki görünümü.

Bulgular ve Tartışma

Bohem yaşam tarzı ve onun oluşturduğu kültür aslında günlük yaşamın tam da ortasında yer almaktadır. Kadınların günlük hayatta kullandığı takılar ya da giysiler birçok açıdan bohem felsefesine uymaktadır. Son yıllarda insanların daha çok takı kullanması, takılarda doğal taşları tercih etmesi de bohem yaşam tarzına dönüşün bir göstergesidir. Giyimde özellikle yaz aylarında insanların gösterişsiz ve rahat giysileri tercih etmelerinde de bohem yaşamın izlerini görmek mümkündür. Hatta bohem giyim tarzına uygun bir hammadde olan ketenden yapılmış tekstil ürünlerindeki artış da tasarım dünyasının bu yönde tekrar moda oluşturma çabalarıdır. Bu çalışmadaki öncelikli bulgu insanların özellikle boş zaman faaliyetlerinde daha rahat hissedebilecekleri giyim eşyalarını tercih etmek istekleridir. Bu istek bohem yaşam felsefesinde yer alan giyim tarzıyla örtüşmektedir. Bu çalışma ile bu giyim tarzına uygun ve hikâyesi olan tasarımlar çizilmiştir. Çalışmadaki bu tasarımlar farklı mekânlarda giyilebilecek alternatif ürünlerden oluşmaktadır. Bohem tarzı yaşamdan etkilenecek oluşturulan bu elbise

ve takıların insanlara huzur ve rahatlık vereceği düşünülmüştür. Özellikle kadınlarımızın iş hayatında yüklendiği sorumluluklardaki artış dikkate alındığında bu tür rahat tasarımların önemi olduğu da aşikârdır. Moda ve takı tasarımcılarının günümüz dünyasının dinamiklerini de göz önüne alarak bohem yaşam tarzı gibi akımlardan fazlasıyla yararlanabilecekleri olasıdır. Bu nedenle hem psikolojik hem de fiziksel uyum için tasarlanmış bu ürünlerin takı ve giyim dünyasına farklı bir bakış açısı kazandıracağını ümit etmekteyiz.

Sonuç ve Öneriler

İnsanların doğayla iç içe yaşama istekleri gün geçtikçe artmaktadır. Belki şehirleşme oranı artmak ancak kentleşmenin getirdiği stres ve olumsuz koşullar, bu artışın duracağını hatta geriye bir dönüşün olacağını göstermektedir. Bohem yaşam tarzı tam da bu noktada doğal yaşamı çağrıştıran, huzuru ve rahatlığı veren bir akımdır. Bu akım, giyimden takıya gittikçe artan oranda insan yaşamının her alanında kendini göstermektedir. Bu çalışmada bu akıma ait çizgilerin ve renklerin ağırlıklı olarak kullanıldığı takı ve kıyafetler tasarlanmıştır. Farklı ortamlarda giyilebilecek bu kıyafet ve takı tasarımlarının kadınlar için alternatif bir seçenek olması amaçlanmıştır.

Takı günümüzde özellikle kadınların çok kullandığı aksesuarlardır. Kadınlar bu aksesuarları süslenme amaçlı kullanmakla birlikte, bu takılar farklı amaçlar için de kullanılmaktadır. Bu amaçlardan bazıları; estetik, sembolik anlamlar, kişisel stil ve ifade, özel anlamlar ve hikâye, eşsizlik ve nadirlik olabilir. Bu amaçların çoğu giyim için de söylenebilir. Bazı kavramlar birbirini tamamlar ve birbirinden ayrı düşünülemez. Birbirinden ayrı düşünülemeyen ve birbirini tamamlayan iki sektör moda ve takı dünyasıdır. Moda çok yönlü incelenmesi gereken ve gelişimi tarihsel bir yolculuğun içerisinde kronolojik olarak anlamlı değişimler gösteren bir dünyadır. Bu kronolojik dünyada birçok medeniyetin katkısı vardır. Bu katkı medeniyetlerin tarihsel yolculuğunda modaya miras kalan çok kültürlü toplumsal yaşamın ürünlerinin bulunduğu bir katkıdır. Toplumların farklı anlamlar yükleyerek ortaya çıkardığı giyim dünyasındaki bu ürünler bazen statü, bazen kültürel bazen de dinî anlamları içermektedir. Bu anlam yolculuğunda birçok akım ve bu akımlara ait giyim dünyası ortaya çıkmıştır. Bu akımlar o dönemde moda olmuş ya da moda akımı etkisi günümüze kadar sürmüştür. Bu akımlardan birisi de bohem moda akımıdır. Bu akım giyimden takıya, sosyal yaşamdan sanat dünyasına kadar birçok yönden toplum yaşantısını etkilemiştir. Çalışma bu akıma yeni tasarımlarla farklı soluklar kazandırmak için yapılmıştır. Bu çalışmada bohem yaşam tarzına uygun takı ve giysileri tasarım dünyasına kazandırmak ve farklı bakış açılarıyla yeni tasarımcılara ilham kaynağı olmak amaçlanmıştır.

Moda, insanların beğenilme duygusuyla ortaya çıkan ve kendine yakıştırdığı ürünleri bir bütün içerisinde kullandığı çok yönlü bir kavramdır. Bu kavram günümüzde daha çok ticari kaygılarla pazarlamaya yönelik çalışmalara doğru evrilsen de bir moda tasarımcısının özgünlük konusunda taviz vermediği bir içselliği de korumaktadır. Günlük yaşamın olmazsa olmazı olan giyim modasız, moda da takısız olamaz. Bu yönüyle çalışma bu iki tasarım ağırlıklı sektörün uyumunun önemini vurgulamaktadır. Ayrıca çalışmada tasarımcının hayal dünyasının bohem giyim tarzına katabileceği olumlu yönlerle de dikkat çekmek istenmektedir.

Çalışmadaki hem takıların hem de kıyafetlerin tasarımları özgündür ve ilham alınan kaynakların bohem yaşam tarzıyla birleştirilmesi orijinaldir. Çalışmadaki tasarımlar hem kullanılan renkler ve takılar hem de kıyafetler göz önüne alındığında farklı ortamlarda kullanım bakımından alternatif olacağı düşünülmüştür. Aslında bohem yaşam felsefesinin takılarda ve giyimde kullanıldığında estetik bir cazibe sağlayabileceği de bu tasarımlarda görülmektedir. Bohem yaşam tarzını benimseyen insanların bu tasarımlarda kendilerini ifade etme ve tarz oluşturma anlamında harika hissedecekleri olasıdır. Bu çalışmada, bohem tarzının felsefesi olan doğa ve doğal yaşamın iç huzurunu takı ve kıyafetlerde yakalamak amaçlanmıştır. Bu çalışmanın moda ve takı tasarımcıları için, insanların iyi hissetmesine yardımcı olacak özgürlükçü bir yaklaşıma sahip bohem yaşam tarzına uygun tasarımlara imza atmasına ilham olacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Au, Y. & Au, J. (2018). Development of innovative high-fashion collection via conceptual design process model. *Journal of textile science & fashion technology*, 1(2), 1-7.
- Booth, R. (2021). *The Realm of Bohemia: Clubland and Bohemian Culture in Victorian London and Manchester 1850-1914* (Doctoral dissertation, University of Leicester).
- Cottom, D. (2013). *International bohemia: Scenes of nineteenth-century life*. University of Pennsylvania Press.
- Currid, E. (2009). Bohemia as subculture; "Bohemia" as industry: Art, culture, and economic development. *Journal of planning literature*, 23(4), 368-382.
- Dalton, C. (2024). *The alternative female, dress and society 1850-1880* (Doctoral dissertation, Institute of Art, Design+ Technology).
- Ghaniema, W. E. E. Z. A. & Abdel-Moati, S. A. A. Q. (2023). Art therapy through jewelry design. *International Design Journal*, 13(2), 427-436.
- Güney, H. (2022). Antik Dönem Kuyumculuk-Takı Tasarımı Alet ve Malzemeleri. *Electronic Turkish Studies*, 17(6).
- Hatipoğlu, M. (2015, May). Archaeometry in Gemstone Glyptics for Ionia. In *1st International Workshop for Archaeometry in Archaeology and the History of Art* (pp. 29-30).
- İnce, F. (2018). Teknolojinin Örgütsel Değişimdeki Rolü: Takı Tasarımı İncelemesi. *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi*, (1), 57-67.
- İşgören, N., Bayburtlu, Ç., Öznaz, D. ve Büyükpehlivan, G. A. (2018). Moda Tasarımcılarının Takı Tasarımı Yaklaşımları. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 48-69.
- Korpela, M. (2020). Searching for a countercultural life abroad: Neo-nomadism, lifestyle mobility or bohemian lifestyle migration? *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 46(15), 3352-3369.
- Kotb, R. M. (2015). Boho-Chic Style Utilizing for Fashionable Apparel Design. *American Journal of Life Sciences*, 3(3), 223-229.
- Lekesiz, F. ve Küçükşönmez, N. (2023). Modern Yaşamın Çelişkileri: Bohem Hayatı (Boheemielämää). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (50), 237-250.
- Ma, X. (2019). Research on the Bohemian Style Clothing. In *3rd International Conference on Culture, Education and Economic Development of Modern Society (ICCESE 2019)* (pp. 276-278). Atlantis Press.
- Nicholson, V. (2003). *Among the Bohemians: Experiments in living 1900-1939*. Penguin UK.
- Özdemir, H. ve Aykanat, M. Z. (2021). Anadolu Kültürünü Motiflerle Z Kuşağına Tanıtma Bağlamında Teknoloji Kullanımı: 3d Kalem Tasarım Uygulamaları. *Atlas Journal*, 7(42), 1952-1963.
- Özdemir, H. ve Güleriyüz, S. S. (2023). Şapka Tasarımında Yöresel Dokunuşlar: Kutnu Kumaş Örneği. *Art Vision*, 29(51), 137-143.
- Özdemir, H. ve Köse, F. (2023). Antik Yunanda Mistik Bir Karakter Sinoplu Diyojen Ve Mit Tasarımı Laterna. *Journal Of World Of Turks/Zeitschrift Für Die Welt Der Türken*, 15(1).
- Özdemir, H. ve Sayar, A. Sanat ve Karnaval: "Üçüncü Göz" Maske Çanta Tasarımı. *Turkish Journal of Fashion Design and Management*, 5(3), 159-172.
- Sethi, R. & Dave, D. (2022). Folklore, Culture, and Fashion-Creating Identities across Generations. *Global Media Journal: Indian Edition*, 14(1).
- Wilson, E. (1998). Bohemian dress and the heroism of everyday life. *Fashion Theory*, 2(3), 225-244.

Wilson, E. (1999). The bohemianization of mass culture. *International Journal of Cultural Studies*, 2(1), 11-32.

Görsel Kaynaklar

Görsel 1a. <https://tekstilsayfasi.blogspot.com/2020/10/bohem-giyim-nedir.html> (Erişim tarihi: 20.08.2024).

Görsel 1b. <https://tekstilsayfasi.blogspot.com/2020/10/bohem-giyim-nedir.html> (Erişim tarihi: 20.08.2024).

Görsel 1c. <https://tekstilsayfasi.blogspot.com/2020/10/bohem-giyim-nedir.html> (Erişim tarihi: 20.08.2024).

Görsel 2. <https://bohoyasam.com/> (Erişim tarihi: 20.08.2024).

Görsel 3a. <https://www.margaretavania.me/2015/05/fashion-inspiration-vanessa-hudgens.html> (Erişim tarihi: 20.08.2024).

Görsel 3b. <https://www.usmagazine.com/stylish/pictures/vanessa-hudgens-best-coachella-looks-through-the-years-photos/> (Erişim tarihi: 20.08.2024).

Görsel 4a. <https://vogue.com.tr/trend/kate-mossa-ilham-veren-5-bohem-kralice> (Erişim tarihi: 20.08.2024).

Görsel 4b. <https://medium.com/@InstantAttire/styling-for-men-how-to-dress-like-johnny-depp-c8b57a136d4c> (Erişim tarihi: 20.08.2024).

Görsel 5. <https://www.bizimizmir.net/cemil-ipekci-ile-moda-ruzgari-esecek-35871> (Erişim tarihi: 20.08.2024).

Görsel 6a. <https://www.zenpirlanta.com/urun/pirlantali-ametist-kolye-1001306598> (Erişim tarihi: 20.08.2024).

Görsel 6b. https://img.joomcdn.net/0b1c82eb0dacdb0940641c40288d0405ead4145_original.jpeg (Erişim tarihi: 20.08.2024).

Görsel 7. <https://artsandculture.google.com/asset/earring-with-four-armed-vishnu-riding-garuda-with-nagas-serpent-divinities/jgGR5UyufQw0Kg> (Erişim tarihi: 20.08.2024).

Görsel 8a. <https://www.gazetesanat.com/helenistik-donem-ve-sanat> (Erişim tarihi: 20.08.2024).

Görsel 8b. <https://www.trendyol.com/embaaksesuar/el-yapimi-etnik-otantik-bohem-kolye-p-124816985> (Erişim tarihi: 20.08.2024).

Görsel 9a. <https://www.sedefdogaltas.com/akik-tasi-8-mm-dizi-mat-akik-turuncu-mat-akik-dizi-dogal-tas> (Erişim tarihi: 20.08.2024).

Görsel 9b. <https://turkstyleshop.com/tr/dogal-taslar/8317-ay-tasi-dogal-tas-kolye.html> (Erişim tarihi: 20.08.2024).

Görsel 9c. <https://blog2.armut.com/blog/dogal-taslarla-ev-dekorasyonu> (Erişim tarihi: 20.08.2024).

Görsel 10.,Görsel 11a... Görsel 18d. Özdemir, H., Gümüş, Ç.N. tarafından tasarlanmıştır.